

Rondetafelgesprek Tweede Kamer

23 juni 2022
Mr Sebastiaan Bennink
BenninkAmar Advocaten

Inleiding

- De naleving en handhaving van EU-sancties tegen Rusland en Wit-Rusland is uitermate belangrijk voor de doeltreffendheid van het EU-sanctiebeleid.
- Twee centrale vragen:
 - Hoe gaat Nederland om met (Wit) Russische tegoeden en bezittingen?
 - Hoe gaat Nederland om met het implementeren en handhaven van EU-sancties?

EU-sanctiewetgeving

- EU-sanctiewetgeving bevat open normen, bijvoorbeeld in Art. 2 van Verordening 269/2014:
 - “Zeggenschap”;
 - “Economische middelen ten behoeve van”; of
 - “Verbonden natuurlijke personen of rechtspersonen”.
- Artikel 2 luidt:
 1. *Alle tegoeden en economische middelen die toebehoren aan, eigendom zijn, in het bezit zijn of onder zeggenschap staan van alle in bijlage I vermelde natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen, of met hen verbonden natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen, worden bevroren.*
 2. *Er worden geen tegoeden of economische middelen, rechtstreeks of onrechtstreeks, ter beschikking gesteld aan of ten behoeve van de in de lijst in bijlage I vermelde natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen, of met hen verbonden natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen.*

EU Guidance

- Weinig duidelijkheid vanuit de Europese Commissie, of de Nederlandse bevoegde autoriteiten hoe om te gaan met vage of open normen;
- Zo geldt dat alle tegoeden en economische middelen in eigendom zijn of onder zeggenschap staan van een gesanctioneerde persoon of entiteit, moeten worden bevroren.
- Eigendom is helder gedefinieerd (meer dan 50% eigendom), terwijl het zeggenschapsbegrip vatbaar is voor verschillende interpretaties. Het zeggenschapsbegrip zou als vangnet moeten fungeren, maar schiet hierin tekort.

“Zeggenschap”

Wanneer is er sprake van “zeggenschap”?

- De Europese Raad heeft (niet-bindende) [criteria](#) uitgevaardigd om zeggenschap vast te stellen. Zeggenschap wordt bijvoorbeeld verondersteld aanwezig te zijn in het geval van *‘het hebben van het recht om alle of een deel van de activa van een rechtspersoon of entiteit te gebruiken’*
- **Onduidelijk:** hoe hoog (of laag) is deze drempel? Hoe wordt dit getoetst? De Europese Commissie verwijst echter, in een meer recente [Commission Opinion](#), naar criteria die afwijken. Welke criteria gebruikt moeten worden is niet duidelijk.
- Russische oligarchen zijn zich terdege bewust van de onduidelijke formulering van het zeggenschap-begrip en spelen in op de ruimte die deze formulering hen biedt. (Mazepin – Uralkali en Uralchem | Sechin als CEO van Rosneft)

Lidstaten en hun competente autoriteiten

- De uitvoering van sanctiewetgeving en de interpretatie van de bepalingen in de Verordeningen wordt overgelaten aan de nationaal bevoegde autoriteiten:
 - Voor handelsbeperkingen → Het Ministerie Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. De Centrale Dienst In- en Uitvoer (CDIU) handelt namens het ministerie;
 - Voor financiële restricties → Het Ministerie van Financiën
- De uitvoering en handhaving van beperkende maatregelen blijkt ineffectief, mede vanwege:
 - De ambtenaren belast met naleving van sancties werken vaak maximaal 4 jaren bij een ministerie. Door deze korte doorlooptijd kan inhoudelijke kennis verloren gaan.
 - Het gebrek aan eenduidige richtlijnen of duiding van de Europese Commissie, of de Nederlandse overheid, leidt ertoe dat de bevoegde autoriteiten veelal een vaag of onduidelijk standpunt innemen. Het ontbreekt daarmee aan één duidelijke lijn.
 - Verschillende verantwoordelijkheden liggen bij verschillende instanties, waardoor een vastomlijnd kader ontbreekt.

Aangedragen verbetering: Voluntary Self Disclosure

- Het recent gepubliceerde rapport van de Nationaal Coördinator Sanctienaleving en Handhaving, Stef Blok, bespreekt de *Voluntary Self Disclosure* (**VSD**) en het kader daarvoor niet nader;
- VSD houdt in dat bedrijven zich vrijwillig bij een toezichthouder melden wanneer zij een overtreding van de sancties constateren, met een lagere straf als mogelijk gevolg;
- Het ontbreken van een duidelijk kader voor het doen van een VSD leidt tot een kloof tussen bedrijfsleven en toezichthouders, immers, in de huidige situatie leidt dit in Nederland tot een strafrechtelijk onderzoek en mogelijk strafrechtelijke vervolging;
- Een duidelijk kader voor het doen van een VSD loont bedrijven om hun eigen *compliance* met geldende wetgeving bij te houden en naar voren te treden indien een overtreding wordt geconstateerd.

International Trade Law

Amstelveenseweg 500
1081 KL Amsterdam

T +31 20 3085 918
F +31 20 3085 919

Mr Sebastiaan Bennink

E sebastiaan.bennink@batradelaw.com
T +31 20 3085 918
M +31 6 1268 6437

Mr Yvo Amar

E yvo.amar@batradelaw.com
T +31 20 3085 918
M +31 6 2217 2519

Mr Tomasz Kodrzycki

E tomasz.kodrzycki@batradelaw.com
T +31 20 3085 918
M +31 6 2802 4250

